3

DE LA REPÚBLICA CATALANA A L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE 1932

El 12 d'abril de 1931 tenen lloc eleccions municipals a l'Estat espanyol. Les candidatures republicanes guanyen a la major part de ciutats. Contra tot pronòstic, Esquerra, que es presenta en coalició amb la Unió Socialista de Catalunya, és el partit més votat a les principals ciutats i pobles del país.

El 14 d'abril Francesc Macià, des del balcó del palau de la Diputació, proclama la República Catalana, la qual després d'intenses negociacions amb el govern provisional de la Segona República Espanyola, esdevé la Generalitat de Catalunya. Es recupera així la secular institució de govern de Catalunya, dissolta amb la pèrdua de la nostra sobirania nacional el 1714 pel Decret de Nova Planta, arran de la derrota militar catalana davant el rei castellà Felip V, en la Guerra de Successió. Francesc Macià ésdevé el primer president de la recuperada Generalitat.

L'agost de 1931 s'aprova, a través d'un plebiscit popular, l'Estatut de Núria, redactat a partir del reconeixement del dret a l'autodeterminació del poble català, tal i com reflecteix el seu preàmbul. El setembre de 1932, les Corts espanyoles aproven l'Estatut significativament retallat.

Proclamació de la República Catalana
14 d'abril de 1931
Filmoteca de la Generalitat de Catalunya

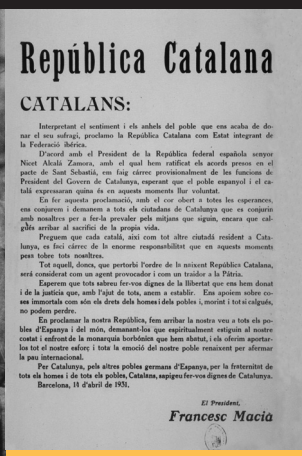

República Catalana

CATALANS:

Interpretant el sentiment i els anhels del poble que ens acaba de donar el seu sufragi, proclamo la República Catalana com Estat integrant de la Federació Ibèrica.

D'acord amb el President de la República federal española senyor Nicet Alcalá Zamora, amb el qual hem ratificat els acords presos en el pacte de Sant Sebastià, em faig càrrec provisionalment de les funcions de President del Govern de Catalunya, esperant que el poble espanyol i el català expressaran quina és en aquests moments llur voluntat.

En fer aquesta proclamació, amb el cor obert a totes les esperances, ens conjurem i demanem a tots els ciutadans de Catalunya que es conjurin amb nosaltres per a fer-la prevaler pels mitjans que siguin, encara que calgués arribar al sacrifici de la propia vida.

Preguem que cada català, així com tot altre ciutadà resident a Catalunya, es faci càrrec de la enorme responsabilitat que en aquests moments pesa sobre tots nosaltres.

Tot aquell, doncs, que pertorbi l'ordre de la naixent República Catalana, serà considerat com un agent provocador i com un traidor a la Pàtria.

Esperem que tots sabreu fer-vos dignes de la llibertat que ens hem donat i de la justícia que, amb l'ajut de tots, anem a establir. Ens apoiem sobre coses immortals com són els drets dels homes i dels pobles i, morint i tot si calgués, no podem perdre.

En proclamar la nostra República, fem arribar la nostra veu a tots els pobles d'Espanya i del món, demanant-los que espiritualment estiguin al nostre costat i enfront de la monarquia borbònica que hem abatut, i els oferim aportar-los tot el nostre esforç i tota la emoció del nostre poble renaixent per afermar la pau internacional.

Per Catalunya, pels altres pobles germans d'Espanya, per la fraternitat de tots els homes i de tots els pobles, Catalans, sapigueu fer-vos dignes de Catalunya.

Barcelona, 14 d'abril de 1931.

El President,

Francesc Macià

Campanya a favor de l'Estatut
2 d'agost de 1931
Fotografia de Segarra.
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona – Arxiu Fotogràfic

Ban de proclamació de la República Catalana com a Estat integrant de la Federació Ibèrica
14 d'abril de 1931
Col·lecció Pep Ferré

Reunió del Primer Govern de la República Catalana
1931
Arxiu de Montserrat Tarradellas i Macià. Monestir de Poblet